

प्रस्तावना

सर्वांगीण मानवी विकासात तथा राज्य आणि राष्ट्राच्या आर्थिक विकासात शिक्षणाचे अत्यंत महत्वाचे स्थान आहे. निरनिराळे विकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी आवश्यक असणारे प्रशिक्षित मनुष्यबळ वाढवून मानवी भाडविल निर्माण करण्याचे शिक्षण हे मुख्य साधन आहे. देशाच्या सामाजिक व आर्थिक विकासातील शिक्षणाची महत्वाची भूमिका लक्षात घेऊन शिक्षणविषयक कार्यक्रम राबविले जातात. शिक्षणाचे महत्त्व लक्षात घेऊनच राज्य शासन आपल्या एकूण वित्तीय महसूल खर्चापैकी साधारणपणे १/५ भाग सर्वसाधारण शिक्षणावर खर्च करते.

शालेय शिक्षण विभागामार्फत राज्यात विविध शैक्षणिक योजनांची आखणी करताना प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण, ६-१४ वयोगटाच्या सर्व मुलांना शिक्षण व्यवस्था पुरविण्याचे शासनाचे घटनात्मक दायित्व, केंद्र शासनाचे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण १९८६ व कृतीकार्यक्रम १९९२ आणि राज्याचे धोरण ही मार्गदर्शके समोर ठेवून करण्यात आली आहे. पूर्व प्राथमिक शिक्षण स्तरांचा यामध्ये समावेश होतो या प्रत्येक स्तरावर पायाभूत सोयी उपलब्ध करणे, मानवी घटक अर्थिकदृष्ट्या सबळ करणे आणि जीवनाचा दर्जा वाढविणे यावर भर आहे.

राज्यातील निरनिराळे शैक्षणिक विकासाचे विविध कार्यक्रम शिक्षणाच्या पुनर्रचना संबंधीचे धोरणविषयक निवेदन २० कलमी आर्थिक कार्यक्रम, राष्ट्रीय शिक्षण विषयक धोरण, केंद्रीय शिक्षण विषयक सल्लागार मंडळाच्या धारेणावर आधारलेले असतात.

१. माध्यमिक शिक्षण

महाराष्ट्रात प्राथमिक शिक्षणाचा प्रसार वेगाने झाल्यामुळे त्याचा परिणाम माध्यमिक शिक्षणावरही झाला असून त्यामुळे माध्यमिक शिक्षणाचा विस्तार मोठ्या प्रमाणात झालेला आहे.

महाराष्ट्रात माध्यमिक शिक्षणाचे कार्य प्रामुख्याने खाजगी संस्थांकडून केले जाते. त्यांना शासन, अनुदानाच्या स्वरूपात सहाय्य करते. जिल्हापरिषद, महानगरपालिका, नगरपालिका, नगरपरिषदा या स्थानिक स्वराज्य संस्थांही आपल्या कार्यक्षेत्रात स्वतःच्या माध्यमिक शाळा चालवितात. माजी संस्थानात ज्या शाळा चालविल्या जात होत्या, त्यापैकी काही माध्यमिक शाळा शासनाने खाजगी व्यवस्थापनाकडे दिल्या आहेत. विदर्भात माध्यमिक शाळा खाजगी व्यवस्थापन, शासन व जनपदसभा यांच्याकडून चालविल्या जात होत्या. मात्र मराठवाडा विभागात म्हणजे भूतपूर्व हैद्राबादमध्ये बहुसंख्य शाळा शासनाकडून चालविल्या जात होत्या. हे विभाग राज्य पुनर्रचनेनंतर मुंबई राज्यात विलीन झाले. तरीही भूतपूर्व शासकीय शाळा शासनच चालवित होते. महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेनंतर मे १९६२ मध्ये सर्व विभागातील शासकीय शाळा जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित करण्यात आल्या. सध्या खाजगी संस्था, जिल्हा परिषदा महानगरपालिका, नगरपालिका नगरपरिषदा व कटक मंडळे या व्यवस्थापाकडून माध्यमिक शाळा चालविण्यात येतात. अशा शाळांच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनावर १०० टक्के अनुदान दिले जाते. व वेतनेतर अनुदान माध्यमिक शाळा संहितेनुसार व शासन वेळोवेळी निर्धारित करील त्या धोरणानुसार दिले जाते.

स्वातंत्र्योत्तर काळात माध्यमिक शिक्षणाकडे प्रवेश घेणाऱ्यांचा ओघ वाढू लागला, त्यामुळे नवीन शाळा सुरु करणे, अस्तित्वात असलेल्या शाळांचा विस्तार करणे क्रमप्राप्त झाले. अस्तित्वात असलेल्या माध्यमिक शाळांचा विस्तार तिथे जादा तुकड्या मंजूर करुन करण्यात येतो. शासन निर्णय क्रमांक अमाशा/१०९९/(१०७६/९९)/दिनांक ११ ऑक्टोबर, २००० अन्वये शासनमान्य विनाअनुदानित माध्यमिक शाळांना (इंग्रजी माध्यमाव्यतिरिक्त) अनुदान मंजूर करण्याबाबत अनुदान सुत्र व निकष निर्धारित करण्यात आले आहेत. शासन निर्णय क्रमांक माशाअ १००३/५१६/०३/माशि-१, दिनांक १७ फेब्रुवारी, २००४ अन्वये उक्त दिनांक ११ ऑक्टोबर, २००० च्या शासन निर्णयातील अनुदान पात्रतेच्या निकषात माध्यमिक शिक्षणाच्या समतोल विकासाच्यादृष्टीने सुधारणा करण्यात आली आहे. सुधारित निकषानुसार अनुदानास पात्र ठरणाऱ्या शाळांना ५ व्या वर्षी २० टक्के ६व्या वर्षी ४० टक्के, ७ व्या वर्षी ६० टक्के, ८ व्या वर्षी ८० टक्के व ९ व्या वर्षी व त्यापुढे १०० टक्के अनुदान निधीच्या उपलब्धतेच्या अधीन राहून अनुज्ञेय करण्यात आले आहे. दिनांक २४ नोव्हेंबर, २००१ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत यापुढे नवीन माध्यमिक शाळांना, अतिरिक्त तुकड्यांना कायम विना अनुदान तत्वावर परवानगी देण्यात यावी असा निर्णय झाला आहे. या निर्णयाच्या अनुषंगाने ज्या शैक्षणिक संस्थांनी कायम विनाअनुदान तत्वावर शाळा चालविण्याची तयारी दर्शविली आहे अशा संस्थांना शासन कायम विनाअनुदान तत्वावर शाळा सुरु करण्यास परवानगी देते. आता या बाबत शा.नि.क्र.माशाअ २००९/(५९९/०९)मा.शि-१ दि. २०/०७/२००९ अन्वये बदल करुन का.वि.अ. तत्वावर परवानगी दिलेल्या प्राथमिक/माध्यमिक (इंग्रजी वगळता) शाळांना अनुदान (२०१२/१३ पासून) देण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेतला आहे.

राज्यात माध्यमिक शाळांच्या झालेल्या विकासामुळे व विस्तारामुळे माध्यमिक शिक्षणाच्या सोयी उपलब्ध झालेल्या आहेत. असे असले तरी ग्रामीण भागातील प्रतिकूल शैक्षणिक, सामाजिक आणि आर्थिक परिस्थितीमुळे बुद्धीमान, गुणवान मुलांचा सर्वांगीण विकास व्हावा म्हणून सन १९६६ मध्ये शासकीय विद्यानिकेतने सुरु करण्यात आली. अशी राज्यामध्ये एकूण पाच शासकीय विद्यानिकेतने कार्यरत आहेत. विद्यानिकेतनांमध्ये इयत्ता ५ वी पासून प्रवेश दिला जातो. त्यासाठी स्पर्धात्मक परीक्षा घेतल्या जातात व गुणवत्तेच्या निकषावर विद्यार्थ्यांची निवड केली जाते. याशिवाय नवोदय विद्यालय समिती, नवी दिल्ली यांचे तर्फे नवोदय विद्यालयांची केंद्रीय योजना सन १९८५-८६ पासून महाराष्ट्रात लागू करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार राज्यात नवोदय विद्यालये सुरु करण्यात आलेली आहेत. नवोदय विद्यालयात प्रवेश मिळण्यासाठी ग्रामीण भागातील इयत्ता पाचवीत शिकत असणाऱ्या विद्यार्थ्यांला स्पर्धात्मक परीक्षेला बसावे लागते. ही परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यावर नवोदय विद्यालयात इयत्ता सहावीमध्ये प्रवेश दिला जातो.

विद्यार्थ्यांमध्ये सांघिक वृत्ती, शिस्त, नेतृत्व, आत्मविश्वास, शौर्य, देशभक्ती इत्यादी गुणांची जोपासना व्हावी व आत्मीय विकास व्हावा म्हणून राज्यात सैनिक शाळा सुरु करण्यात आल्या आहेत. याशिवाय महाराष्ट्रामध्ये दिनांक २३ जून १९६१ रोजी सातारा येथे सैनिकी शाळा सुरु करण्यात आलेली आहे. सदर शाळा ही संरक्षण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे अधिपत्याखालील आहे.

सैनिक शाळेत प्रवेश घेण्यापूर्वी अखिल भारतीय स्वरूपाची प्रवेश परीक्षा दरवर्षी फेब्रुवारीमध्ये घेण्यात येते व निवड झालेल्या मुलांना जुलैमध्ये प्रवेश दिला जातो. सदर परीक्षेमध्ये गणित भाषिक क्षमता बुद्धीमापन व आकलन

क्षमता या कसोटयांचा अंतर्भाव असतो परीक्षेसाठी इयत्ता ५ वी पर्यंत अभ्यासक्रम गृहीत धरून प्रश्नपत्रिका तयार केल्या जातात. या परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची मुलाखत व वैद्यकीय तपासणी घेऊन शाळेच्या इयत्ता ६ वी साठी सुमारे १०० विद्यार्थ्यांची अंतिम निवड केली जाते. गुणवत्तापूर्ण माध्यमिक शिक्षण सहजरित्या सर्व शिक्षा अभियान धर्तीवर माध्यमिक शिक्षण स्तरावर उपलब्ध करून देण्यास राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियानाची सुरुवात करण्यात आली तसेच केंद्रपुरूस्कृत मॉडेल स्कुलची स्थापना करण्यात आली.

(भालचंद्र देसले)
शिक्षण संचालक
(माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)
महाराष्ट्र राज्य, पुणे-४११ ००१

अनुक्रमणिका

अ.क्र	सेवेचा प्रकार	निर्गत कालावधी	सक्षम कार्यालय	पृष्ठ क्रमांक
माध्यमिक विभाग				
१	अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना	त्वरीत	संबंधित शाळा प्रमुख	१०
२	केंद्रशासन पुरस्कृत मुलींच्या वसतीगृहांच्या बळकटीकरणास अर्थसहाय्य	संबंधित कार्यालयाने नेमूणक दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१०
३	राजीव गांधी विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना	संबंधित कार्यालयाने नेमूणक दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	११
४	वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती व अग्रीमबाबतची कार्यवाही करणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	११
५	शासन मान्य अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार शाळा अनुदानावर आणणे	शासकीय अनुदानाच्या उपलब्धतेनुसार	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प व विभागीय शिक्षण उपसंचालक	१२
६	माध्यमिक पुस्तक पुस्तकपेढी योजना	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प व विभागीय शिक्षण उपसंचालक	१२
७	नोदणीकृत शैक्षणिक संस्थांना नवीन माध्यमिक शाळा सुरु करण्यास शासन परवानगी देणेबाबत	शासकीय धोरणानुसार	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१३
८	प्रत्येक जिल्ह्यात एक नवोदय विद्यालय सुरु करणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प व विभागीय शिक्षण उपसंचालक	१३
९	भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद) सप्रयोजन अनुदाने (इमारत बांधकामे)	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	विभागीय शिक्षण उपसंचालक	१४
१०	भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद) सप्रयोजन अनुदाने (इमारत दुरुस्ती)	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) जि प	१४
११	विनाअनुदानित तुकड्या अनुदानावर आणणे	शासकीय धोरणानुसार	शिक्षण संचालक (माध्य व उच्च माध्य.) शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय	१५
१२	शासन मान्य अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार शाळा अनुदानावर आणणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१५
१३	कनिष्ठ महाविद्यालयातील जादा/अतिरिक्त तुकड्यांना मान्यता	शासकीय धोरणानुसार	शिक्षण संचालक (माध्य व उच्च माध्य.) शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय	१६

१४	इयत्ता अकरावी बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण	१२ महिने	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१६
१५	पूर्व माध्यमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांसाठी खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	अनुदान उपलब्धतेनुसार	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी(प्राथमिक/माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय	१७
१६	ग्रामीण भागातील हुशार (प्रज्ञावान) विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती योजना	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१७
१७	ग्रामीण भागातील होतकरु विद्यार्थ्यांना राज्य शासनाची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१८
१८	संस्कृत शिक्षण माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना भारत सरकारच्या शिष्यवृत्त्या	अनुदान उपलब्धतेनुसार	संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक	१८
१९	राष्ट्रीय इंडियन मिलिटरी कॉलेज डेहाराडून येथील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	महिना	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	१९
२०	आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	१९
२१	स्वातंत्र्य सैनिकांच्या पाल्यांना शैक्षणिक सवलती	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२०
२२	आजी /माजी सैनिकांच्या मुलांना/मुलींना पत्नीला/विधवांना शैक्षणिक सवलती	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२०
२३	ज्यांचे किंवा ज्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये १५००० पेक्षा जास्त नाही अशा विद्यार्थ्यांना फी माफी	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२१
२४	प्राथमिक शिक्षकांच्या मुलांना मोफत शिक्षण	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२१
२५	माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा तसेच अध्यापक विद्यालयातील सर्व स्तरावरील शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या पाल्यांना पदव्युत्तर स्तरापर्यंत मोफत शिक्षण	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२२
२६	इयत्ता १० वी पर्यंतचे सर्वाना मोफत शिक्षण	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२२
२७	इयत्ता १२ वी पर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२३
२८	टंचाईग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांना परीक्षा फी माफी/प्रतीपुर्ती करणे	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२३
२९	आदिवासी विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२४
३०	अध्यापक विद्यालयातील ३० टक्के महिलांना आरक्षण	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२४
३१	इयत्ता अकरावी बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२५
३२	दि. २६/११/२००८ ते २९/११/०८ रोजी मुंबई येथे आंतकवादी हल्यात शहीद झालेल्या पोलीस, गृहक्ष दल व इतर राज्यशासनाच्या कर्म-यांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत देणेबाबत व इतर सवलतीबाबत.	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२५

३३	नक्षल विरोधी कारवाई नक्षलवादी हल्ल्यात मृत पावलेले/जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचा-याच्या कुटुंबीयांना विशेष मदत व इतर सवलती बाबत मोफत शिक्षणाची सवलत देण्याबाबत	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२६
३४	अल्पसंख्यांक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२७
३५	राष्ट्रीय आर्थिक दुर्बल घटक शिष्यवृत्ती योजना	पंधरा दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	२८

शिक्षण कल्याण निधी				
३६	राज्य/राष्ट्रीय पुरस्कारप्राप्त शिक्षकांना १४ दिवसापर्यंत रजाप्रवास सवलत देणे.	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	२९
३७	शिक्षकांच्या मुलांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी आर्थिक मदत देणे	-----	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	२९
३८	शिक्षकांना गंभीर आजारपणासाठी आर्थिक मदत देणे	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३०
३९	शिक्षक व कुटुंबीयांना आजारपण व वैधव्य कारणास्तव अल्प आर्थिक मदत देणे.	अर्ज परिपूर्ण असल्यास तीन महिने	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३०

स पुस्तके				
-----------	--	--	--	--

४०	उत्तम पुस्तकांना उत्तेजन	सहा महिने	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३१
४१	हिंदी भाषेच्या प्रचार करणाऱ्या संस्थांना अनुदान	----	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३१
४२	संस्कृत भाषेच्या विकासाच्या योजना	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३२ - ३४
४३	ग्रथोत्तेजक संस्था, पुणे यांना अनुदान देणे	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३४
४४	राष्ट्रीय सेवा योजना + २ स्तर	संबंधित कार्यालये	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३४ - ३६
४५	सुधारित क्लस प्रकल्प	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३६
४६	मायक्रोसॉफ्ट आय टी ॲकॅडमी केंद्र पुणे व नागपूर	---	--	३७
४७	आय.सी.टी. (Information & Technology @ School)	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३८
४८	शैक्षणिक क्षेत्रात उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शिक्षण संस्थांना पुरस्कार देणे	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	३९
४९	राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार/योजना व राज्य शिक्षक पुरस्कार योजना	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	४०

विभागाचे नांव : शालेय शिक्षण विभाग

अ.क्र	विभागाकडून पुरविली जाणारी सेवा	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल	सेवा पुरविणारा अधिकारी	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करता येईल तो अधिकारी व त्यांचा दूरध्वनी क्रमांक
-------	--------------------------------	--	------------------------	---

माध्यमिक विभाग

१	अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना	त्वरीत	संबंधित शाळा प्रमुख	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प.
२	केंद्रशासन पुरस्कृत मुलींच्या वसतीगृहांच्या बळकटीकरणस अर्थसहाय्य	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
३	राजीव गांधी विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
४	वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती व अग्रीमबाबतची कार्यवाही करणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
५	शासन मान्य अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार शाळा अनुदानावर आणणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प व विभागीय शिक्षण उपसंचालक	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
६	माध्यमिक पुस्तक पुस्तकपेढी योजना	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प व विभागीय शिक्षण उपसंचालक	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
७	नोदणीकृत शैक्षणिक संस्थांना नवीन माध्यमिक शाळा सुरु करण्यास शासन परवानगी देणेबाबत	शासनाने निश्चित केलेल्या कालावधीनुसार	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
८	प्रत्येक जिल्ह्यात एक नवोदय विद्यालय सुरु करणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प व विभागीय शिक्षण उपसंचालक	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
९	भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद) सप्रयोजन अनुदाने (इमारत बांधकामे)	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	विभागीय शिक्षण उपसंचालक	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
१०	भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद) सप्रयोजन अनुदाने (इमारत दुरुस्ती)	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
११	विनाअनुदानित तुकड्या अनुदानावर आणणे	३० दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
१२	शासन मान्य अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार शाळा अनुदानावर आणणे	संबंधित कार्यालयाने नेमूण दिलेला कालावधी	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक

उच्च माध्यमिक

१३	कनिष्ठ महाविद्यालयातील जादा/अतिरिक्त तुकड्यांना मान्यता	३० दिवस	शिक्षण संचालक (माध्य व उच्च माध्य.) शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य.)
१४	इयत्ता अकरावती बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य.)
शिष्यवृत्ती शाखा				
१५	पूर्व माध्यमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांसाठी खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	१५ दिवस	संबंधित शिक्षण उपसंचालक /शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
१६	ग्रामीण भागातील हुशार (प्रज्ञावन) विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती योजना	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
१७	ग्रामीण भागातील व होतकरु विद्यार्थ्यांना राज्य शासनाची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
१८	कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शासकीय (खुल्या) गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	१५ दिवस	संबंधित शिक्षण उपसंचालक	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
१९	संस्कृत शिक्षण माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना भारत सरकारच्या शिष्यवृत्त्या	१५ दिवस	संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
२०	राष्ट्रीय इंडियन मिलिटारी कॉलेज डेहराडून येथील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	३० दिवस	शिक्षण संचालक (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शालेय शिक्षण विभाग मंत्रालय, मुंबई
२१	आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना खुली गुणवत्ता	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
२२	स्वातंत्र्य सैनिकांच्या पाल्यांना शैक्षणिक सवलती	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
२३	आजी /माजी सैनिकांच्या मुलांना/मुलींना पत्नींना/विधवांना शैक्षणिक सवलती	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
२४	ज्यांचे किंवा ज्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये १५००० पेक्षा जास्त नाही अशा विद्यार्थ्यांना फी माफी	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
२५	प्राथमिक शिक्षकांच्या मुलांना मोफत शिक्षण	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक
२६	माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा तसेच अध्यापक विद्यालयातील सर्व स्तरावरील शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या पाल्यांना पदव्युत्तर स्तरापर्यंत मोफत शिक्षण	१५ दिवस	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प	विभागीय शिक्षण उपसंचालक

शिक्षण कल्याण निधी

२७	१.राज्य/राष्ट्रीय पुरस्कारप्राप्त शिक्षकांना १४ दिवसापर्यंत रजाप्रवास सवलत देणे.	---	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य.)
२८	शिक्षकांच्या मुलांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी आर्थिक मदत देणे	-----	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य.)
२९	शिक्षकांना गंभीर आजारपणासाठी आर्थिक मदत देणे	---	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य.)
३०	शिक्षक व कटुंबियांना आजारपण व वैधव्य कारणास्तव अल्प आर्थिक मदत देणे.	तीन महिने	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य.)
३१	अशासकीय माध्यमिक शाळांना व कनिष्ठ महाविद्यालयांना तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थाना सहाय्य	३० दिवस	शिक्षण संचालक (माध्य व उच्च माध्य.) शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय	

स पुस्तके

३२	उत्तम पुस्तकांना उत्तेजन	सहा महिने	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
३३	हिंदी भाषेच्या प्रचार करणाऱ्या संस्थांना अनुदान	----	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
३४	संस्कृत भाषेच्या विकासाच्या योजना	---	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
३५	ग्रथोत्तेजक संस्था, पुणे यांना अनुदाना देणे	---	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
३६	राष्ट्रीय सेवा योजना + २ स्तर	संबंधित कार्यालये	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
३७	सुधारित क्लस प्रकल्प	---	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
३८	मायक्रोसॉफ्ट आय टी अॅकॅडमी केंद्र पुणे व नागपूर	---	--	-
३९	शैक्षणिक क्षेत्रात उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शिक्षण संस्थांना पुरस्कार देणे	---	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)
४०	राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार/योजना व राज्य शिक्षक पुरस्कार योजना	---	शिक्षण संचालनालय (माध्य. व उच्च माध्यमिक)	शिक्षण संचालनालय (माध्य व उच्च माध्य)

अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना
२.	त्याची आवश्यकता काय?	ग्रामीण भूंगातील माध्यमिक शिक्षणाची सोय नसलेल्या ठिकाणापासून सोईच्या ठिकाणापर्यंत मोफत प्रवास
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शासन निर्णय क्रमांक एमईजी/१०९६/८४८८३/(१९५७/९६) /साशि-५, दिनांक १३/८/१९९६
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	संबंधित शाळा मुख्याध्यापकांद्वारे शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	संबंधित शाळा प्रमुख व एस टी आगार प्रमुख
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शाळेद्वारे एस टी आगार प्रमुख
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	त््वरीत
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	संबंधित शाळा प्रमुखांद्वारे शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)

केंद्रशासन पुरस्कृत मुलींच्या वसतीगृहांच्या बळकटीकरणास अर्थसहाय्य

	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	केंद्रशासन पुरस्कृत मुलींच्या वसतीगृहांच्या बळकटीकरणास अर्थसहाय्य
१.	त्याची आवश्यकता काय?	आदिवासी दुर्गम दुष्काळी व शैक्षणिक दृष्ट्या मागास भागातील व माध्यमिक उच्च माध्यमिक शाळांतील मुलींच्या गळतीचे प्रमाण कमी करण्यासाठी व बळकटीकरणासाठी केंद्र शासन पुरस्कृत मुलींच्या वसतीगृहास मान्यता देणे.
२.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	केंद्र शासनाचे दिनांक १६/८/२००१ चे पत्र
३.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
४.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
५.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
६.	सेवा मिळण्यास कालावधी	संबंधित कार्यालयीने नेमून दिलेला कालावधी
७.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद व विभागीय शिक्षण उपसंचालक

राजीव गांधी विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	राजीव गांधी विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना
२.	त्याची आवश्यकता काय?	एखाद्या विद्यार्थ्यास अपघात झाल्यास विमा कंपनीकडून त्यास नियमानुसार रक्कम मिळते.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शासन निर्णय क्र पीआरई/२००६/(४९३०)/प्राशि-१, दिनांक २०/०८/२००३
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	संबंधित कार्यालयाने नेमून दिलेला कालावधी
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद व विभागीय शिक्षण उपसंचालक

वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती व अग्रीमबाबतची कार्यवाही करणे

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती व अग्रीमबाबतची कार्यवाही करणे
२.	त्याची आवश्यकता काय?	शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांनी त्यांच्या कुटूंबियांसाठी आकस्मिक निकडीच्या प्रसंगी घेतलेल्या खाजगी/शासकीय रुग्णालयातील आंतररुग्ण उपचाराच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मंजूरीबाबतची कार्यवाही केली जाते.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शासन निर्णय क्र एमएजी-२००५/९/प्र.क्र.१/आरोग्य-३, दिनांक १९/३/२००५
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जि प कार्यालये मर्यादा- रुपये ४०,०००/- पर्यंत त्यापुढील शासनास
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) यांचेकडे याबाबत संपर्क साधून चौकशी करावी.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	मुख्याध्यापकाच्या शिफारशीने संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	परिपूर्ण प्रस्ताव योग्य त्या शिफारशीने संबंधित विभागाकडून प्राप्त झाल्यानंतर जास्तीत जास्त ४५ दिवस
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	मा. सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय मुंबई -३२

शासन मान्य अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार शाळा अनुदानावर आणणे

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	शासन मान्य अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार शाळा अनुदानावर आणणे
२.	त्याची आवश्यकता काय?	सन २०००-२००१ पूर्वी शासनाने ज्या शाळांना विना अनुदान तत्वावर परवानगी दिलेली आहे. अशा विना अनुदानित शाळांना अनुदान मुल्यांकनात पात्र ठरल्यानंतर टप्प्या टप्प्याने अनुदान अदा करणे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शालेय शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र.नमाशा-१०९९/१०७६/९९/माशि-१, दिनांक ११ ऑक्टोबर, २००० व सुधारित शासन निर्णय क्रमांक माशाअ १००३/५१६/०३/माशि-१, दिनांक १७ फेब्रुवारी, २००४ व ३ जानेवारी २००५ नुसार कार्यवाही केली जाते.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	शासकीय अनुदानाच्या उपलब्धतेनुसार
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	मा. सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय मुंबई -३२

माध्यमिक पुस्तक पुस्तपेढी योजना

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	माध्यमिक पुस्तक पुस्तपेढी योजना
२.	त्याची आवश्यकता काय?	अर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकतील मुलांना पाठयपुस्तके पुरविणे
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शासन निर्णय क्रमांक पीआरई/७०७५/७, दिनांक २९.०५.१९७६ व १६.०७.१९७६
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	संबंधित कार्यालयाने नेमून दिलेला कालावधी
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र पुणे -१

नोंदणीकृत शैक्षणिक संस्थांना नवीन माध्यमिक शाळा सुरु करण्यास शासन परवानगी देणेबाबत.

१	सेवेचे नाव किंवा उपक्रम.	नोंदणीकृत शैक्षणिक संस्थांना नवीन माध्यमिक शाळा सुरु करण्यास शासन परवानगी देणेबाबत.
२	त्याची आवश्यकता काय?	राज्यामध्ये माध्यमिक शिक्षणाची सोय उपलब्ध व्हावी यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्था तसेच खाजगी शैक्षणिक संस्थांना माध्यमिक शाळा सुरु करण्यास परवानगी देण्याचे शासनाचे धोरण आहे.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेल्या विहित निकषानुसार शासन निर्णय क्रमांक नमाशा २०००/(१/२०००)/माशि-१, दिनांक २३/३/२००० ची प्रत सोबत जोडली आहे.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा?	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	जाहिरात आल्यानंतर संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, यांच्याकडे विहित नमुन्यात, विहित कालावधीत रु.५०००/- चे चलनासहित प्रस्ताव ३ प्रतीत सादर करावा. अर्ज सादर करताना संस्था अधिनियम सन १८६० व १९५० नुसार नोंदणीकृत असणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा.	शासकीय धोरणानुसार संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	शासकीय धोरणानुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	मा. सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

प्रत्येक जिल्ह्यात एक नवोदय विद्यालय सुरु करणे

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	प्रत्येक जिल्ह्यात एक नवोदय विद्यालयसुरु करणे
२.	त्याची आवश्यकता काय?	संपूर्ण भारतात व प्रामुख्याने ग्रामीण भागामध्ये निवासी शाळा सुरु करणे. ग्रामीण भागातील प्रज्ञावान विद्यार्थ्यांना त्यांची समाजिक आर्थिक स्थिती न पाहता चांगली मुल्ये, पर्यावरणाची जाणीव, साहसी उपक्रम व शिक्षणासह चांगल्या प्रतीचे आधुनिक शिक्षण देणे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	शासन निर्णय क्र. एसएसएन १०८६/(२०१)एस इ-१ ८ मे १९८७
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	नवोदय विद्यालय समिती, पुणे
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	नवोदय विद्यालय समिती, पुणे दोन प्रतीत (केंद्र पुरस्कृत योजना)
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	नवोदय विद्यालय समिती, पुणे
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	संबंधित कार्यालयाने नेमून दिलेला कालावधी
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद व विभागीय शिक्षण उपसंचालक

भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद)सप्रयोजन अनुदाने (इमारत बांधकामे)

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद)सप्रयोजन अनुदाने (इमारत बांधकामे)
२.	त्याची आवश्यकता काय?	स्वातंत्र्यपूर्व काळात मराठवाडा व विदर्भ विभागात अनुक्रमे पूर्वीच्या हैद्राबाद व मध्यप्रदेश शासनाव्दाने माध्यमिक शिक्षण देण्यात येत होते. शासकीय आदर्श शाळा म्हणून चालवित असलेल्या काही शाळा पश्चिम महाराष्ट्रातही होत्या. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ कलम १०० अन्वये जिल्हा परिषदांची स्थापना झाल्यानंतर या शाळांच्या नव्याने बांधावयाच्या इमारतींसाठी पूर्ण अर्थसहाय्य देण्यात येते.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	महाराष्ट्र जिल्हा परिषद पंचायत समिती अधिनियम १९६१ कलम १०० शाळांच्या अवस्थेनुसार जिल्हयांनी केलेल्या मागणीनुसार जिल्हा नियोजन समितीने मंजूर केलेल्या नियतव्ययानुसार अर्थसहाय्य दिले जाते.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) संबंधित जिल्हा परिषद
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) संबंधित जिल्हा परिषद दोन प्रतीत.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) संबंधित जिल्हा परिषद
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	संबंधित कार्यालयाने नेमून दिलेला कालावधी
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	विभागीय शिक्षण उपसंचालक

भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद)सप्रयोजन अनुदाने (इमारत दुरुस्ती)

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम.	भूतपूर्व शासकीय माध्यमिक शाळांकरिता (जिल्हा परिषद)सप्रयोजन अनुदाने (इमारत दुरुस्ती)
२.	त्याची आवश्यकता काय?	स्वातंत्र्यपूर्व काळात मराठवाडा व विदर्भ विभागात अनुक्रमे पूर्वीच्या हैद्राबाद व मध्यप्रदेश शासनाव्दारे माध्यमिक शिक्षण देण्यात येत होते. शासकीय आदर्श शाळा म्हणून चालवित असलेल्या काही शाळा पश्चिम महाराष्ट्रातही होत्या. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ कलम १०० अन्वये जिल्हा परिषदांची स्थापना झाल्यानंतर या शाळांच्या इमारतीच्या दुरुस्तीसाठी अर्थसहाय्य देण्यात येते
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते?	महाराष्ट्र जिल्हा परिषद पंचायत समिती अधिनियम १९६१ कलम १०० शाळांच्या अवस्थेनुसार जिल्हयांनी केलेल्या मागणीनुसार जिल्हा नियोजन समितीने मंजूर केलेल्या नियतव्ययानुसार अर्थसहाय्य दिले जाते.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) संबंधित जिल्हा परिषद
५.	माहितीसाठी अर्ज- किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे.	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) संबंधित जिल्हा परिषद दोन प्रतीत.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) संबंधित जिल्हा परिषद
७.	सेवा मिळण्यास कालावधी	संबंधित कार्यालयाने नेमून दिलेला कालावधी
८.	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	विभागीय शिक्षण उपसंचालक

विनाअनुदानित तुकड्या अनुदानावर आणण

१	योजनेचे नाव	विनाअनुदानित तुकड्या अनुदानावर आणणे
२	त्याची आवश्यकता काय	जे वर्ग विनाअनुदान तत्वावर मंजूर आहेत त्या वर्गांना अनुदान मिळण्याबाबत शासनास प्रस्ताव सादर करणे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	माशाअ १००३/(३०३/००) माशि, दिनांक १४/०६/२०००
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	संबंधित जिल्हयाचे शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद / विभागीय शिक्षण उपसंचालक / माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	माहितीसाठी अर्ज २ प्रतीमध्ये संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
७	सेवा मिळण्याचा कालावधी	शासकीय धोरणानुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारण्यासाठी कोठे अर्ज करावा	विभागीय शिक्षण उपसंचालक, संबंधित विभाग.

अशासकीय माध्यमिक शाळांना व कनिष्ठ महाविद्यालयांना तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थांना सहाय्य

१	योजनेचे नाव	अशासकीय माध्यमिक शाळांना व कनिष्ठ महाविद्यालयांना तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थांना सहाय्य
२	त्याची आवश्यकता काय	इ.११ वी व १२ वी वर्गावरील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे वेतन अदा करणे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्र. एचएससी/१०७६/४१९/ दि.०६.०५.१९७६
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	संबंधित जिल्हयाचे शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद / महानगरपालिका/ नगरपालिका
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	माहितीसाठी अर्ज १ प्रतीमध्ये संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद यांचेमार्फत
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद यांचेमार्फत
७	सेवा मिळण्याचा कालावधी	अनुदानाच्या उपलब्धतेनुसार यथास्थिती
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारण्यासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १ / शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ३२

कनिष्ठ महाविद्यालयातील जादा / अतिरिक्त तुकड्यांना मान्यता

१	योजनेचे नाव	कनिष्ठ महाविद्यालयातील जादा / अतिरिक्त तुकड्यांना का. वि. अ. तत्वावर मान्यता
२	त्याची आवश्यकता काय	प्रवेश समस्येमुळे ज्या ठिकाणी जादा प्रवेश झाल्यास त्या ठिकाणी तुकड्या मंजूर करणे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन पत्र क्रमांक एचएससी १७०८/(३९९/०९)/३ माशि-१, दिनांक ०१/०८/२००९
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	संबंधित जिल्हयाचे शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद / विभागीय शिक्षण उपसंचालक
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	माहितीसाठी अर्ज २ प्रतीमध्ये संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
७	सेवा मिळण्याचा कालावधी	शासकीय धोरणानुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारण्यासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १ / शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ३२

इयत्ता अकरावी बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण

१	योजनेचे नांव/उपक्रम	इयत्ता अकरावी बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	राज्यातील १८ वर्षापर्यंतच्या सर्व अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण मिळावे.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय क्रमांक एफईडी/२००१/(१११/०१) केंपुयो दिनांक ७ जुन २००५ नुसार कार्यवाही केली जाते.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहिती बाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे. अपंगत्वाच्या दाखल्या सह
६	अर्ज कोठे सादर करावा.	शिक्षणाधिकारी, (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	वर्षभर
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१.

पूर्व माध्यमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांसाठी खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	पूर्व माध्यमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांसाठी खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परीषद पुणे यांच्या मार्फत घेण्यात येणा-या पूर्व माध्यमिक इयत्ता ४ थी च्या स्पर्धा परीक्षेच्या आधारे इयत्ता ५ वी ते ७ वी व माध्यमिक स्तरावर इयत्ता ७ वी च्या स्पर्धा परीक्षेच्या आधारे इयत्ता ८ वी ते १० वी पर्यंत गुणवत्तेनुसार शिष्यवृत्ती दिली जाते.
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	गुणवान विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षणास प्रोत्साहन देण्यासाठी पूर्व माध्यमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्यात येते.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एससीएच-२००५/(१३९/०५) केंपुयो दिनांक १४/२/२००७ व २२/५/२००७ पूर्व माध्यमिक स्तरावर दर रुपये ७५ द.म. माध्यमिक स्तरावर दर रुपये १०० द.म.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक)जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	अनुदान उपलब्धतेनुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)महाराष्ट्र राज्य पुणे १

ग्रामीण भागातील हुशार (प्रज्ञावान) विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती योजना

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	ग्रामीण भागातील हुशार (प्रज्ञावान) विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती योजना महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परीषद पुणे यांच्या मार्फत घेण्यात येणा-या स्पर्धा परीक्षेच्या आधारे माध्यमिक स्तरावर घेण्यात येणा-या इयत्ता ७ वी परीक्षेवर गुणवत्तेनुसार इयत्ता ८ वी ते १२ वी पर्यंत शिष्यवृत्ती दिली जाते
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	ग्रामीण भागातील हुशार व पात्र विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षणास प्रोत्साहन देण्यासाठी विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्यात येते.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक सदर शिष्यवृत्तीसाठी इयत्ता ८ वी ते १० वी द.म. ३० रुपये इयत्ता ११ वी १२ वी साठी रुपये ६० द.म. दहा महिन्यासाठी दिली जाते.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	अनुदान उपलब्धतेनुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक महाराष्ट्र राज्य, पुणे

ग्रामीण भागातील हुशार व होतकरु विद्यार्थ्यांना राज्य शासनाची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणा-या शासकीय (खुल्या) गुणवत्ता शिष्यवृत्त्या माध्यमिक शालांत परीक्षेमध्ये कमीत कमी ६० टक्के गुण मिळविणा-या विद्यार्थ्यांना इयत्ता ११वी व १२ वी मध्ये शिष्यवृत्ती दिली जाते.
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	विद्यार्थ्यांस उच्च शिक्षण घेण्यास उत्तेजन मिळावे या उद्देशाने ही शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एससीएच-१०९५/(८५/९५)माशि-८ दिनांक १५/१०/९६सदर शिष्यवृत्तीचे दर रुपये ५० दरमहा
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	संबंधित जिल्ह्याचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्ह्यातील विभागीय शिक्षण उपसंचालक
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस(अनुदान उपलब्धतेनुसार)
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक महाराष्ट्र राज्य, पुणे

संस्कृत शिक्षण माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना भारत सरकारच्या शिष्यवृत्त्या

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	संस्कृत शिक्षण माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना भारत सरकारच्या शिष्यवृत्त्या माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधून संस्कृत विषय शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	विद्यार्थ्यांस उच्च शिक्षण घेण्यास उत्तेजन मिळावे या उद्देशाने ही शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एसकेई १०९८/४२४०/(२२९/९८) माशि-८ दिनांक २० ऑक्टोबर ९८ इयत्ता ९ वी व १० वी तील विद्यार्थ्यांसाठी रुपये १००/- द.म. इयत्ता ११ वी व १२ वीतील विद्यार्थ्यांसाठी रुपये १२५/- द.म.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	संबंधित जिल्ह्याचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्ह्यातील विभागीय शिक्षण उपसंचालक
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस(अनुदान उपलब्धतेनुसार)
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक महाराष्ट्र राज्य, पुणे

राष्ट्रीय इंडियन मिलिटरी कॉलेज डेहराडून येथील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	राष्ट्रीय इंडियन मिलिटरी कॉलेज डेहराडून येथील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती राष्ट्रीय इंडियन मिलिटरी कॉलेज डेहराडून यांच्या स्पर्धा परीक्षेच्या आधारे महाराष्ट्रातील दोन मुलांना गुणवत्तेनुसार शिष्यवृत्ती दिली जाते.
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण पूर्ण झाल्यावर भारतीय सैनिक सेवेत भरती होता यावे या उद्देशाने व संरक्षण दलात उत्कृष्ट दर्जाची सेवा करणा-या अधिका-यांची निर्मिती करणे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एससीएच-१०९८/(८०/९८)माशि-८ दिनांक ६ नोव्हेंबर १९९८शिष्यवृत्तीचा दर रुपये ११,०००/-
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षण संचालक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र राज्य पुणे १
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षण संचालक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र राज्य पुणे १
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	महिना
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग मंत्रालय मुंबई

आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीयांतील हुशार मुलामुली ज्यांना माध्यमिक शालांत परीक्षेत शेकडा ४५ टक्के गुण मिळालेल्या व पहिल्याच वेळी उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते.
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षण घेता यावे या दृष्टीने सदर योजना कार्यान्वित आहे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एससीएच/१०९५/(८६/९५)माशि-८ दिनांक १५ ऑक्टोबर १९९६ मुलीसाठी रुपये १०० द.म.मुलांसाठी रुपये ८० द.म.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्ह्यातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य पुणे १

स्वातंत्र्य सैनिकांच्या पाल्यांना शैक्षणिक सवलती

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	स्वातंत्र्य सैनिकांच्या पाल्यांना शैक्षणिक सवलती
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	स्वातंत्र्य पूर्व काळात भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी ज्यांनी कारावास भोगला अशा स्वातंत्र्य सैनिकांच्या पत्नीना/मुलांना /नातवंडाना (हयात नसलेल्या मुलांच्या मुलांना) ही शुल्क माफीची सवलत दिली जाते
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय क्रमांक एमआयएस/१४६५-एच दि.२३/११/१९६५ व शासन निर्णय क्रमांक एनडीएफ १०९४/(१६६८/९४)साशि-५ दिनांक १३/९/९४
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)महाराष्ट्र राज्य पुणे १

आजी /माजी सैनिकांच्या मुलांना /मुलींना/ पत्नीना/ विधवांना शैक्षणिक सवलती

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	आजी /माजी सैनिकांच्या मुलांना /मुलींना/ पत्नीना/ विधवांना शैक्षणिक सवलती
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	राष्ट्रीय संरक्षणासाठी ज्या जवानांनी लष्करी सेवा केली आहे किंवा करीत आहेत अशा सैनिकांच्या पाल्यांना शैक्षणिक प्रगती करता यावी या साठी ही योजना राबविण्यात येते.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय क्रमांक एनडीएफ- १०७२/ २४८७/एस दिनांक १० नोव्हेंबर १९७२ शासन निर्णय क्रमांक एनडीएफ १०९४/ (१६६८/९४)साशि-५ दिनांक १३/९/९४
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)महाराष्ट्र राज्य पुणे १

ज्यांचे किंवा ज्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये १५००० पेक्षा जास्त नाही अशा विद्यार्थ्यांना फी माफी

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	ज्यांचे किंवा ज्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये १५००० पेक्षा जास्त नाही अशा विद्यार्थ्यांना फी माफी
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थी उच्च शिक्षणापासून वंचित राहू नये म्हणून शासनाने पदव्युत्तर स्तरापर्यंत मोफत शिक्षणाची सोय केली आहे.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक इबीसी/१७६३/एच दिनांक १९ जून ६४
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)महाराष्ट्र राज्य पुणे १

प्राथमिक शिक्षकांच्या मुलांना मोफत शिक्षण

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	प्राथमिक शिक्षकांच्या मुलांना मोफत शिक्षण
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	शासनाचे धोरणानुसार प्राथमिक शिक्षकांच्या मुलांना मोफत शिक्षण देण्यात येते.
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	१) क्र.पीआरई/७०६७/एफ दिनांक १८/६/१९६८ २) क्र.पीआरई/७०८१/१५५५४७/(१२११)जीईएन-५ दिनांक २५/३/१९८१ ३) क्र एफईडी १०९६/२१८६/९६(२७०/९८) माशि-८ दिनांक ३ फेब्रुवारी १९९९
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहिती बाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)महाराष्ट्र राज्य पुणे १

माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा तसेच अध्यापक विद्यालयातील सर्व स्तरावरील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्म चा-यांच्या पाल्यांना पदव्युत्तर स्तरापर्यंत मोफत शिक्षण

१	सेवेचे नाव/उपक्रम (विषय)	माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा तसेच अध्यापक विद्यालयातील सर्व स्तरावरील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्म चा-यांच्या पाल्यांना पदव्युत्तर स्तरापर्यंत मोफत शिक्षण
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	शासनाचे धोरणानुसार माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा तसेच अध्यापक विद्यालयातील सर्व स्तरावरील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्म चा-यांच्या पाल्यांना पदव्युत्तर स्तरापर्यंत मोफत शिक्षण देण्यात येते
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एफईडी/ १०९५ /५४७८३/(१७७९/९५)साशि-५ दिनांक १९/८/९५
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे
६	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	संबंधित जिल्हयाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)महाराष्ट्र राज्य पुणे १

इयत्ता १०वी पर्यंतचे सर्वांना मोफत शिक्षण

१	सेवेचे नांव/उपक्रम (विषय)	इयत्ता १०वी पर्यंतचे सर्वांना मोफत शिक्षण
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	सर्व विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षणाची संधी उपलब्ध केल्याने जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेता यावे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एफईडी-१०९६ प्र.क्र.१९७८/९६/साशि-५ दि.१३/६/१९९६
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेबाबतचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय,(माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य,पुणे-१

इयत्ता १२वी पर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण

१	सेवेचे नांव/उपक्रम (विषय)	इयत्ता १२वी पर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	राज्यातील सर्वच मुलींना मोफत शिक्षण मिळावे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एफईडी-१०८४(२५६८) साशि-५ मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-३२ दिनांक ६ फेब्रुवारी १९८७
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेबाबतचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय, (माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

टंचाईग्रस्त भगातील विद्यार्थ्यांना परीक्षा फी माफी/प्रतीपूर्ती करणे

१	सेवेचे नांव/उपक्रम (विषय)	टंचाईग्रस्त भगातील विद्यार्थ्यांना परीक्षा फी माफी/प्रतीपूर्ती करणे
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	दुष्काळ पडलेल्या गावातील आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांना परीक्षा फीची प्रतीपूर्ती करून आर्थिक सहाय्य करण्याच्या उद्देशाने
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय एफईडी/१५९२/१२०२/(११३२)साशि-५ दिनांक १८/१०/१९९३
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेबाबतचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय, (माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

आदिवासी विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन

१	सेवेचे नांव/उपक्रम (विषय)	आदिवासी विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	गरीब आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची गोडी निर्माण व्हावी व शिक्षणाची उन्नती व्हावी
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक टीएसी-१३७७/इडी-२२६०७/१२०८-(एसी)-१५ /पर्यटन दिनांक ११ ऑगस्ट १९७७ अन्वये राबविण्यात येत आहे
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेबाबतचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय,(माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य,पुणे-१

अध्यापक विद्यालयातील ३० टक्के महिलांना आरक्षण

१	सेवेचे नांव/उपक्रम (विषय)	अध्यापक विद्यालयातील ३० टक्के महिलांना आरक्षण
२	त्याची आवश्यकता काय आहे	साक्षरतेच्या राष्ट्रीय प्रमाणापेक्षा स्त्री साक्षरतेचे प्रमाण कमी असलेल्या जिल्हयातील दारीद्रय रेषेखालील महिलांना शिक्षण मिळावे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक टीसीएम-१०९६/(८/९६) माशि-४ दिनांक ५ सप्टेंबर १९९६ अन्वये संमती देण्यात आली होती.शासन निर्णय क्रमांक टीसीएम-१००१/१५६/२००१/माशि-४ दिनांक ६ ऑगस्ट २००१
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
५	माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेबाबतचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)जिल्हा परिषद, कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	पंधरा दिवस
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय,(माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य,पुणे-१

इयत्ता अकरावी बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण

१. योजनेचे नांव/उपक्रम	इयत्ता अकरावी बारावीच्या अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण
२. त्याची आवश्यकता काय आहे	राज्यातील १८ वर्षापर्यंतच्या सर्व अपंग विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण मिळावे
३. कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय क्रमांक एफईडी/२००१/(१११/०१) केंपुयो दिनांक ७ जुन २००५ नुसार कार्यवाही केली जाते.
४. कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, कार्यालय
५. माहितीसाठी अर्ज कशा प्रकारे असावा	ज्या योजनेची माहिती आवश्यक असेल त्या योजनेचा सविस्तर तपशील व आवश्यक असलेल्या माहिती बाबतची नोंद अर्जात करणे आवश्यक आहे. सोबत अपंगाचे प्रमाणपत्र
६. अर्ज कोठे सादर करावा.	शिक्षणाधिकारी, (माध्यमिक) जिल्हा परिषद कार्यालय
७. सेवा मिळण्यास कालावधी	
८. उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालनालय (माध्यमिक उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१.

दि २६/११/०८ते २९/११/०८रोजी मुंबई येथे आतंकवादी हल्यात शहीद झालेल्या पोलीस, गृहरक्ष दल व इतर राज्यशासनच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत देणेबाबत व इतर सवलतीबाबत.

१	सेवेचे नांव/ उपक्रम (विषय)	दि २६/११/०८ते २९/११/०८रोजी मुंबई येथे आतंकवादी हल्यात शहीद झालेल्या पोलीस, गृहरक्ष दल व इतर राज्यशासनच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत देणेबाबत व इतर सवलत योजना दि २६/११/०८ते २९/११/०८रोजी मुंबई येथे आतंकवादी हल्यात वीर मरण पत्करलेल्या पोलीस, गृहरक्ष दल व इतर राज्यशासनच्या कर्मचा-यांच्या दोन अपत्यांचा देशांतर्गत शाळा /महाविद्यालयातील (फक्त इयत्ता १२ वी पर्यंत) शिक्षणाचा खर्च शासना मार्फत केला जातो. सदर विद्यार्थ्यां अनुदानित/ विनाअनुदानित /कायम विनाअनुदानित शाळा कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये जरी शिक्षण घेत असल्यास त्यांना त्या शाळेने/संस्थेने विहित केलेले सर्व शैक्षणिक शुल्क अदा करण्यांत येते.
२	त्याची आवश्यकता काय	आतंकवादी हल्यात वीर मरण पत्करलेल्या पोलीस, गृहरक्ष दल व इतर राज्यशासनच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांच्या पुनर्वसनासाठी सदर सवलत दिली जाते
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते.	शासन निर्णयक्रमांक एफई डी २००८/(१५९/०८/केपुयो दि २३/१/०९ नुसार कार्यवाही केली जाते
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा.	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
५	माहिती साठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशील अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा.	संबंधित जिल्ह्यातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	अनुदान उपलब्धतेनुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	संबंधित जिल्ह्याचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय माध्यमिक व उच्च माध्यमिक महाराष्ट्र राज्य, पुणे

**नक्षल विरोधी कारवाई नक्षलवादी हल्ल्यात मृत पावलेले/जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/
कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबीयांना विशेष मदत व इतर सवलती बाबत
मोफत शिक्षणाची सवलत देण्याबाबत**

१	सेवेचे नांव/ उपक्रम (विषय)	नक्षल विरोधी कारवाई नक्षलवादी हल्ल्यात मृत पावलेले/जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/ कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबीयांना विशेष मदत व इतर सवलती बाबत मोफत शिक्षणाची सवलत देण्याबाबत
नक्षल विरोधी कारवाई नक्षलवादी हल्ल्यात वीर मरण पत्करलेल्या पोलीस, गृहरक्षक दल व इतर राज्यशासनच्या कर्मचा-यांच्या दोन अपत्यांचा देशांतर्गत शाळा /महाविद्यालयातील (फक्त इयत्ता १२ वी पर्यंत) शिक्षणाचा खर्च शासना मार्फत केला जातो. सदर विद्यार्थी अनुदानित/ विनाअनुदानित /कायम विनाअनुदानित शाळा कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये जरी शिक्षण घेत असल्यास त्यांना त्या शाळेने/संस्थेने विहित केलेले सर्व शैक्षणिक शुल्क अदा करण्यांत येते.
२	त्याची आवश्यकता काय	नक्षल विरोधी कारवाई /नक्षलवादी हल्ल्यात वीर मरण पत्करलेल्या पोलीस, गृहरक्षक दल व इतर राज्यशासनच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबीयांच्या पुनर्वसनासाठी सदर सवलत दिली जाते
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते.	शासन निर्णयक्रमांक एफई डी २००९/(८८/०९/केपुयो दि २८/७/०९ नुसार कार्यवाही केली जाते
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा.	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
५	माहिती साठी अर्ज कशाप्रकारे असावा	आवश्यक असलेल्या माहितीबाबतची नोंद व सविस्तर तपशिल अर्जात करणे आवश्यक आहे.
६	अर्ज कोठे सादर करावा.	संबंधित जिल्ह्यातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
७	सेवा मिळण्यास कालावधी	अनुदान उपलब्धतेनुसार
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारण्यासाठी कोठे अर्ज करावा.	संबंधित जिल्ह्याचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक अथवा शिक्षण संचालनालय माध्यमिक व उच्च माध्यमिक महाराष्ट्र राज्य, पुणे

अल्पसंख्यांक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना

- १ सेवेचे नांव/ उपक्रम (विषय) अल्पसंख्यांकांच्या कल्याणासाठी मा.प्रधानमंत्री यांनी १५ कलमी कार्यक्रमांतर्गत अल्पसंख्यांक समाजातील इयत्ता १ली ते १०वी च्या सर्व शासकीय निमशासकीय खाजगी शाळांमधून शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना केंद्र शासनाने सुरु केली आहे. शासन निर्णय दिनांक २१ जुलै २००८ नुसार इयत्ता १ ली ते १० पर्यंतच्या अल्पसंख्यांस समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी सन २००८-०९ पासून सदरची योजना नव्याने राज्यात सुरु करण्यात आलेली आहे अल्पसंख्यांक समाजामध्ये केंद्र शासनाने मुस्लीम, ख्रिश्चन, शिख, बौध्द व पारशी या धर्मांचा समावेश केलेला आहे.
- २ त्याची आवश्यकता काय १. अल्पसंख्यांक समाजातील आर्थिक दृष्ट्या मागास गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांना इयत्ता १ली ते १०वी पर्यंत शिक्षणासाठी प्रोत्साहन मिळावे.
२. विद्यार्थ्यांची मोठया प्रमाणावर होणारी गळती थांबावी.
३. अल्पसंख्यांक पालकांना त्यांच्या पाल्यास शाळेत पाठविण्यासाठी उत्तेजन देण्यासाठी.
४. अल्पसंख्यांक मुलांच्या पालकांचा त्यांचा पाल्यांचा शिक्षणावर होणा-या खर्चाचा भार कमी करणे
- ३ कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते. शासन निर्णयक्रमांक पपंका २००७/(२७०/०७/केपुयो दि २३/७/०८ नुसार कार्यवाही केली जाते
- ४ कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा. शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
- ५ माहिती साठी अर्ज कशाप्रकारे असावा केंद्र शासनाने दिलेल्या विहित नमुन्यात करणे आवश्यक आहे
- ६ अर्ज कोठे सादर करावा. शाळेमार्फत संबधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
- ७ सेवा मिळण्यास कालावधी विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्ती मंजूर झाल्यानंतर सदर विद्यार्थ्यांने बँकेच्या खात्याबाबतची माहिती तसेच नॉन ज्युडीशियल स्टॅम्प पेपर वर उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर केल्या नंतर संचालनालयाच्या स्तरावरून बँकेमार्फत शिष्यवृत्ती वितरित करण्यात येते.
- ८ उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे निवारण्यासाठी कोठे अर्ज यांचेकडे संपर्क साधावा करावा.

राष्ट्रीय आर्थिक दुर्बल घटक शिष्यवृत्ती योजना

- १ सेवेचे नांव/ उपक्रम (विषय) राष्ट्रीय आर्थिक दुर्बल घटक शिष्यवृत्ती योजना केंद्र पुरस्कृत असून शासकीय अनुदानित शाळेतील इयत्ता ८ वी मध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांची परीक्षा घेऊन राज्यस्तरीय परीक्षेतून जिल्हानिहाय तयार केलेल्या गुणवत्तायादीतून राज्याला ठरवून दिलेल्या कोटयानुसार जिल्हानिहाय निवडलेल्या उमेदवारांची निवड यादी महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद पुणे यांच्यामार्फत केली जाते. व शिष्यवृत्तीस निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना इयत्ता ९वी पासून इयत्ता १२ वी पर्यंत केंद्र शासनाकडून बँकेमार्फत शिष्यवृत्ती मंजूर दिली जाते विद्यार्थ्यांला दरमहा रुपये ५०० प्रमाणे (वार्षिक रुपये ६०००/- शिष्यवृत्ती मंजूर केली जात
- २ त्याची आवश्यकता काय इयत्ता ८ वी च्या अखेर आर्थिक दृष्ट्या मागास विद्यार्थ्यांमधून प्रज्ञावान विद्यार्थ्यांचा शोध घेऊन बुद्धीवान विद्यार्थ्यांना सर्वोत्तम शिक्षण मिळण्याच्या दृष्टीने त्यांना आर्थिक सहाय्य करावे या सहाय्यातून त्यांची बुद्धीमत्ता विकसित व्हावी. आणि त्या विकसित बुद्धिमत्तेने त्या विद्यार्थ्यांने आपली विद्याशाखा व व राष्ट्र यांची सेवा करावी हा या योजनेचे अद्दिष्टे आहे.
- ३ कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते. केंद्र शासनामार्फत सन २००७-०८ पासून सुरु करण्यात आली आहे.अखिल भारतीय पातळीवर शिष्यवृत्तीची संख्या एनसीईआरटी नवी दिल्ली यांनी निश्चित करून दिलेल्या कोटयानुसार केली जाते. त्याला जिल्हानिहाय वैधानिक आरक्षण आहे.
- ४ कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा. शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
- ५ माहिती साठी अर्ज कशाप्रकारे असावा सदर शिष्यवृत्ती स्पर्धा परीक्षेच्या आधारे देण्यात येत असल्याने महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेने परीक्षेसंदर्भात प्रसिध्दी दिल्यानंतर त्यात नमूद केल्यानुसार शाळेमार्फत अर्ज करण्यात यावा
- ६ अर्ज कोठे सादर करावा. शाळेमार्फत संबंधित जिल्हयातील शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हापरिषद कार्यालय
- ७ सेवा मिळण्यास कालावधी परीक्षेचा निकाल जाहीर झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांने बँकेच्या खात्याबाबतची माहिती सादर केल्या नंतर केंद्र शासनामार्फत शिष्यवृत्ती वितरित करण्यात येते.
- ८ उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार करी परीक्षा परिषद पुणे यांचेशी संपर्क साधावा तसेच शिष्यवृत्तीबाबत असल्यास निवारण्यासाठी कोठे अर्ज शाळेकडुन संबंधित जिल्हयाचे शिक्षणाधिका-यामार्फत संचालक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे

राज्य/राष्ट्रीय पुरस्कारप्राप्त शिक्षकांना १४ दिवसापर्यंत रजाप्रवास सवलत देणे.

१	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	राज्य/राष्ट्रीय पुरस्कारप्राप्त शिक्षकांना १४ दिवसापर्यंत रजाप्रवास सवलत देणे.
२	त्याची आवश्यकता काय	राज्य/राष्ट्रीय पुरस्कारप्राप्त शिक्षकांना १४ दिवसापर्यंत रजाप्रवास सवलत देणे..
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	केंद्रशासनाच्या परिपत्रकानुसार कार्यवाही केली जाते.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	शिक्षणाधिकारी प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	द्विप्रतीत शिक्षण संचालनालयात प्रवासाच्या खर्चाच्या बीलाच्या मूळ पावत्या व राज्य राष्ट्रीय पुरस्कार मिळाल्याची झेरॉक्स साक्षांकित प्रत जोडावी.
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.
७	सेवा मिळण्याचा कालावधी	विहित कालावधी निश्चित केलेला नाही.
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.

शिक्षकांच्या मुलांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी आर्थिक मदत देणे

१	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	शिक्षकांच्या मुलांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी आर्थिक मदत देणे
२	त्याची आवश्यकता काय	शिक्षकांच्या मुलांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी आर्थिक मदत देणे
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	केंद्रशासनाच्या परिपत्रकानुसार कार्यवाही केली जाते.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक / माध्यमिक) जिल्हा परिषद व शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक म.रा.पुणे १
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	द्विप्रतीत शिक्षण संचालनालयात फी भरल्याची मूळ पावती व उत्पन्नाचा दाखला विहित अर्जासह
६	अर्ज कोठे सादर करावा	केंद्रशासनाच्या पत्रानुसार संचालनालयाचे परिपत्रकानुसार शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.
७	सेवा मिळण्याचा कालावधी	विहित कालावधी निश्चित केलेला नाही.
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.

शिक्षकांना गंभीर आजारपणासाठी आर्थिक मदत देणे

१	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	शिक्षकांना गंभीर आजारपणासाठी आर्थिक मदत देणे
२	त्याची आवश्यकता काय	शिक्षकांना गंभीर आजारपणासाठी आर्थिक मदत मिळणेसाठी
३	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	केंद्रशासनाच्या परिपत्रकानुसार कार्यवाही केली जाते.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	शिक्षणाधिकारी प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १
५	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	द्विप्रतीत शिक्षण संचालनालयात वैद्यकीय बीलाच्या मूळ पावत्या व उत्पन्नाचा दाखला
६	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.
७	सेवा मिळण्याचा कालावधी	विहित कालावधी निश्चित केलेला नाही.
८	उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.

शिक्षक कल्याण निधीमधून शिक्षक व कटुंबियांना आजारपण व वैधव्य कारणास्तव अल्प आर्थिक मदत देणे.

१	१.सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	शिक्षक कल्याण निधीमधून शिक्षक व कटुंबियांना आजारपण व वैधव्य कारणास्तव अल्प आर्थिक मदत देणे.
२	त्याची आवश्यकता काय	शिक्षक व कटुंबियांना आजारपण व वैधव्य कारणास्तव अल्प आर्थिक मदत देणे
३	३ कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	राज्य कार्यकारी समितीने ठरवून दिलेल्या निकषानुसार कार्यवाही केली जाते.
४	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा.	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, म.रा.पुणे १
५	५ माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे, किती कागदपत्रे जोडावे	शिक्षण संचालनालयाकडून फॉर्म अ हा आजारपणासाठी देण्यात येतो. फॉर्मबरोबर वैद्यकीय प्रमाणपत्र, शल्याचिकित्सक प्रमाणपत्राची झेरॉक्स साक्षात्कृत प्रत जोडावी तसेच जेवढी आर्थिक मदत मिळेल त्याची मूळपावती जोडणे आवश्यक राहिल. व मुख्यध्यापकाची सदर पावतीची प्रतीपूर्ती होणार नाही याची शिफारस आवश्यक राहिल.
६	६. अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा
७	७. सेवा मिळण्याचा कालावधी	अर्ज परिपूर्ण असल्यास तीन महिन्यांपर्यंत मदत देण्यात येते.
८	८.उपक्रमाची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा.	शिक्षण संचालनालय, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, म.रा.पुणे १ येथे अर्ज सादर करावा.

उत्तम पुस्तकांना उत्तेजन

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	उत्तम पुस्तकांना उत्तेजन
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	खाजगी लेखक / प्रकाशकांनी प्रकाशित केलेल्या पुस्तके /ग्रंथ / ध्वनिचित्रफीत/ध्वनिफित/पार दर्शिका संच / चित्रफित /चित्रपट कॅसेट / सीडी यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी स्विकारली जातात. अशा साहित्यांचे शैक्षणिक दृष्ट्या मूल्यमापन विषय तज्ञांकडून करून घेण्यात येते. मूल्यमापन अहवाल पुस्तक निवड समितीपुढे विचारार्थ ठेवण्यात येतो. निवड समितीने शिफारस केलेले पुरक शैक्षणिक साहित्य राज्यातील शिक्षण संस्था / शाळांच्या निदर्शनास परिपत्रकाद्वारे आणली जातात.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाहीकेली जाते	शासन पत्र क्रमांक टीबीके १००१/३७१३०/(५/२००१)असंक दिनांक ३/१/२००२ अन्वये प्राप्त मार्गदर्शक तत्वे / सूचना नुसार कार्यवाही केली जाते
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	वरील योजनेअंतर्गत पुस्तके /ग्रंथ / ध्वनिचित्रफीत/ध्वनिफित/पार दर्शिका संच / चित्रफित /चित्रपट कॅसेट / सीडी या साहित्याच्या परिक्षणासाठी दोन प्रती, विहित फॉर्म, व प्रवेश शुल्क पुस्तके रु २५०/-, ध्वनिचित्रफित (व्हिडिओ कॅसेट) रुपये ५०००/-, ध्वनिफित (ऑडिओ कॅसेट) रुपये २५००/-, पारदर्शिका संच (स्लाईड) रुपये २५००/-,
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	पुस्तके अंदाजे सहा महिने , ध्वनिचित्रफीत/ध्वनिफित/पार दर्शिका संच / चित्रफित /चित्रपट कॅसेट / सीडी साठी एक ते दोन महिने
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्जकरावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत,पुणे-१.

हिंदी भाषेचा प्रचार करणा-या संस्थांना अनुदान

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	हिंदी भाषेचा प्रचार करणा-या संस्थांना अनुदान
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	भूतपूर्व राज्याची जबाबदारी म्हणून हिंदी भाषेच्या प्रचारासाठी शासनाकडून तीन हिंदी संस्थांना अनुदान देण्यात येते.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	दरवर्षी शासन मंजूरीने
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांचेकडून माहिती/अर्ज उपलब्ध करून घेऊन विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांचेमार्फत शिक्षण संचालनालयाकडे पाठविणे.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	संबंधित नाही
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत,पुणे-१.

संस्कृत भाषेच्या विकासाच्या योजना

१	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	<p style="text-align: center;">संस्कृत भाषेच्या विकासाच्या योजना</p> <p>अ. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठतर्फे वासंतिक संस्कृत प्रशिक्षण वर्ग टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठामार्फत दरवर्षी उन्हाळ्याच्या सुट्टीत राज्यातील संस्कृत शिक्षकांसाठी वासंतिक संस्कृत प्रशिक्षण वर्ग आयोजित केले जातात. दरवर्षी या वासंतिक वर्गासाठी राज्य शासन अनुदान देते.</p> <p>ब . संस्कृत वाडःमयास प्रोत्साहन देणे : या योजनेअंतर्गत संस्कृत लेखकांची पुस्तके, राज्य संस्कृत स्थायी समितीचे सदस्य आणि मा. शिक्षण संचालक यांच्या शिफारसीने केलेली विकत घेऊन राज्यातील संस्कृत पाठशाळांना विभागीय शिक्षण उपसंचालक विनामूल्य पुरविली जातात.</p> <p>क संस्कृत पाठशाळांना अनुदान : राज्यातील मान्यताप्राप्त संस्कृत पाठशाळा / महाविद्यालये यांना शासन नियमानुसार संस्कृत पाठशाळांना त्यांच्या मागील वर्षाच्या मान्य खर्चाच्या ३/४ अथवा कमाल रुपये २५,०००/- पर्यंत वार्षिक अनुदान देण्यात येते.</p> <p>ड. देववाणी मंदिरम् मुंबई यांना अर्थसहाय्य देणे: या संस्थेद्वारे "गीर्वाणसुधा" नावाचे मासिक प्रकाशित करण्यात येते. या मासिकाच्या प्रकाशनासाठी ५०००/- वार्षिक अनुदान शासनाकडून मंजूर करण्यात येते.</p> <p>इ. संस्कृत, पाली, अरेबिक व पाश्चिमीय पंडितांना केंद्र शासनाचे पुरस्कार : केंद्रशासनातर्फे प्रतिवर्षी आर्थिक मदतीसह सन्मानपत्रे प्रदान केली जातात. या पुरस्कारासाठी केंद्रशासनाकडून राज्य शासन / केंद्रशासित प्रदेशाकडून शिफारसी मागविल्या जातात. व्यक्तींची केंद्रशासनाच्या मनुष्यबळ विकास, नवी दिल्ली नेमण्यात येते. यांचे मार्फत पुरस्काराची निवड करण्यात येते.</p> <p>ई. संस्कृत भाषेच्या विकासाच्या योजना (केंद्रिय अर्थसहाय्यासाठी)</p>
---	--------------------------	--

		<p>(१) विपन्न अवस्थेत असलेल्या संस्कृत पंडितांना आर्थिक सहाय्य : विपन्न अवस्थेत असलेल्या संस्कृत पंडितांना (जे संस्कृत अभ्यास व संशोधन करतात) केंद्रशासनाकडून आर्थिक मदत दिली जाते. ही मदत मिळण्यासाठी संस्कृत पंडितांचे वय ५५ वर्षांच्या आत नसावे. अर्जदाराने विहित प्रपत्रात इंग्रजीतून मा.प्रधान सचिव, मानव संसाधन विकास मंत्रालय, शिक्षण विभाग, केंद्र शासन, नवी दिल्ली ११० ००१ यांच्याकडे अर्ज सादर करावा.</p> <p>(२) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधून संस्कृत विषय शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्त्या : माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेमध्ये संस्कृत भाषेच्या अभ्यासाकडे आकर्षित करण्यासाठी संस्कृत भाषेच्या गुणवत्ता शिष्यवृत्ती केंद्र शासनाकडून दिली जाते. ही शिष्यवृत्ती इ ९ वी इ १० वी तील विद्यार्थ्यांसाठी रुपये १००/- व इ ११ वी व १२ वी तील विद्यार्थ्यांसाठी रुपये १२५/- दरमहा याप्रमाणे १९९८-९९ पासून दिली जाते. या संदर्भातील प्रस्ताव संचालनालयाकडून शासनामार्फत केंद्रशासनाकडे पाठविले जातात.</p>
--	--	---

		<p>(३) संस्कृत भाषेच्या अध्यापनाकरीता माध्यमिक शाळांना केंद्र शासनाच्या सुविधा : या योजनेखाली संस्कृत भाषेचे अध्यापन करणा-या शिक्षकांना जेथे राज्य शासनाकडून या विषयासाठी स्वतंत्र शिक्षक देता येत नसेल अशा शाळा मध्ये संस्कृत विषयासाठी शिक्षक नेमल्यास त्यास त्यांच्या वेतनावरील खर्च भागविण्यासाठी रुपये १००/- अनुदान केंद्र शासन देते. या संबंधीचे प्रस्ताव शिक्षण संचालनालयामार्फत राज्य शासनाकडून केंद्र शासनास सादर केले जातात.</p> <p>(४) संस्कृत पाठशाळांच्या आधुनिकीकरणाकरीता अर्थसहाय्य : या योजनेखाली संस्कृत पाठशाळेस इंग्रजी, गणित, व विज्ञान हे विषय शिकविणा-या शिक्षकांच्या वेतनासाठी शंभर टक्के अनुदान केंद्र शासनाकडून मंजूर केले जाते. संस्कृत पाठशाळेने अशा प्रकारचे पूर्णवेळ शिक्षक नेमले असल्यास त्यासंबंधीचे प्रस्ताव शिक्षण संचालनालयाच्या मार्फत शासनास सादर करावेत.</p> <p>(५) संस्कृत भाषेच्या विकासाठी राज्य शासनाच्या योजनांना केंद्र शासनाचे अर्थसहाय्य : संस्कृत भाषेच्या विकासासाठी जे कार्यक्रम राज्य शासनाने आयोजित केलेले असतील उदा. संस्कृत पंडितांचा सत्कार, विद्वत सभांचे आयोजन, संध्याकाळचे संस्कृत भाषेचे वर्ग, कालिदास समारोह, इ. योजनांना केंद्रशासनाकडून अर्थसहाय्य देण्यात येते.</p>
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	संस्कृत भाषेचा प्रचार व प्रसार करण्याचे शासनाचे धोरण
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	<p>अ. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण व सेवायोजन विभाग, मुंबई शासन निर्णय क्रमांक एसकेई-१२७९/१७४५०४(२००)विशि-५, दिनांक १९/४/१९८३</p> <p>ब. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण व सेवायोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई शासन निर्णय क्रमांक एसकेई-११८४/(२०८)विशि-५ दिनांक २०/१२/१९८४</p> <p>क. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण व सेवायोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई क्रमांक. एसकेई-१०८६/१५८४७३/(३३८/८६)उमाशि-१ दि २०/७/१९८८.</p> <p>ड. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण व सेवायोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई क्रमांक. एसकेई-१०८५/११००३९/(१०१४४)उमाशि-१ २६/५/१९८७.</p> <p>इ. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण व सेवायोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई क्रमांक. एसकेई-१०९८/(३९/९८)साशि-१ दि ३१/३/१९९९.</p> <p>ई. महाराष्ट्र शासन, शालेय शिक्षण विभाग, परिपत्रक क्र एसकेई १०९८/ ४२४०/(२२९/९८) माशि-८ मंत्रालय विस्तार भवन मुंबई २ ऑक्टोबर १९९८</p>
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	<p>अ. कुलसचिव, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ श्री बालमुकुंद लोहिया संस्कृत आणि आशियाई अध्ययन केंद्र, विद्यापीठ भवन, गुलटेकडी पुणे ३७.ब. शिक्षण संचालनालयाच्या मार्फत मान्यताप्राप्त पाठशाळा/महाविद्यालये यांना संस्कृत पुस्तके विनामूल्य पुरविली जातात.</p> <p>क. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक.</p> <p>ड. --</p> <p>इ. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक.</p> <p>ई. -----,,-----</p>

६.	अर्ज कोठे सादर करावा	विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांचेमार्फत शिक्षण संचालनालय, पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे-१.

ग्रंथोत्तेजक संस्था, पुणे यांना अनुदान देणे

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	ग्रंथोत्तेजक संस्था, पुणे यांना अनुदान देणे
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	ग्रंथ किंवा पुस्तकांचे प्रकाशन करणे, ग्रंथ व पुस्तकांना पारितोषिक देणे, मराठी भाषेकरिता ग्रंथोत्तेजक संस्थेकडून योजना राबविल्या जातात.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	शासन निर्णय आरएसआय/२८७२/१०८७३६/य, दिनांक ०३.०८.१९७३ चे शासन निर्णयानुसार कार्यवाही केली जाते.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	प्रस्ताव संबंधित संस्थेमार्फत प्रत्यक्ष सादर केला जातो.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	स पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे -१
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	संबंधित नाही
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे-१.

राष्ट्रीय सेवा योजना + २ स्तर

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	राष्ट्रीय सेवा योजना + २ स्तर
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना समाज सेवेचे शिक्षण मिळावे म्हणून महात्मा गांधींच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त १९६९ पासून राष्ट्रीय सेवा योजना केंद्र शासनाने सुरु केली आणि महाराष्ट्राने सुरवातीपासूनच ती अंगिकारलेली आहे. + २ स्तरासाठी ही योजना सन १९९५ पासून सुरु करण्यात आली आहे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	राष्ट्रीय सेवा योजना ही केंद्र शासन पुरस्कृत योजना असल्यामुळे अनुदानप्रित्यर्थ होणा-या खर्चाची विभागणी केंद्र व राज्य शासनामध्ये ७:५ याप्रमाणे होते. या योजनेसाठी केंद्र शासनाकडून दरवर्षी विद्यार्थी संख्या मंजूर करून घेणे, त्यांचे योग्य प्रमाणात सर्व विद्यापीठांमध्ये वाटप करणे, केंद्र व राज्य शासनाचा हिस्सा एकत्रित करून अनुदान मंजूर करणे, अनुदानाचे हिशेब पडताळण स्विकारणे आणि या योजनेशी निगडित, सर्व प्रकारची कामे केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार मंत्रालयीन स्तरावर सुरु करण्यात आलेल्या कक्षमार्फत करण्यात येतात. तसेच सर्व विद्यापीठांकडून योजनेसंबंधी वार्षिक अहवाल मागवून राज्याचा एकत्रित अहवाल केंद्र शासनाकडे या कक्षाद्वारे पाठविण्यात येतो.

४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	प्रत्येक वर्षी मंजूर झालेली विद्यार्थी संख्या आठ विभागीय शिक्षण उपसंचालकांच्या कार्यालयांना पाठविली जाते. युनिट मंजूरीचे अधिकार संचालनालयाने त्यांना प्रदान केले असल्याने त्यांचे कार्यालयाशी संपर्क करावा.
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडेकती कागदपत्रे जोडावे	अर्जाची एक प्रत व कनिष्ठ महाविद्यालयाची तुकड्या, विद्यार्थी संख्या यांची सविस्तर माहिती द्यावी.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांचे कार्यालयाकडे सादर करावा.
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक कार्यालय ठरवेल.
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रारनिवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	+ २ स्तर समन्वयक तथा सहाय्यक शिक्षण संचालक, स. पुस्तक शाखा, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

सुधारीत क्लास प्रकल्प (Computer Literacy And Studies in School)

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	सुधारीत क्लास प्रकल्प (Computer Literacy And Studies in School)
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	मान्यताप्राप्त माध्यमिक शाळांना संगणक सुविधा उपलब्ध करून देणे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	केंद्र शासनामार्फत निर्गमित होणा-या आदेशानुसार कार्यवाही केली जाते. केंद्र शासनामार्फत अनुदान जाहीर झाल्यानंतरच कार्यवाही करण्यात येते.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १.
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १.
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	केंद्र शासन निर्गमित आदेशांवर आधारित असल्यामुळे निश्चित कालावधी सांगता येत नाही. केंद्र शासनाने अनुदान मंजूर केल्यानंतर पुढील कार्यवाही केली जाते.
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १.
९.		<p>सुधारीत क्लास प्रकल्प (Computer Literacy And Studies in School) या केंद्र पुरस्कृत योजनेच्या पहिल्या टप्प्यात राज्यातील निवडक १०३ मान्यताप्राप्त माध्यमिक शाळांमध्ये संगणक शिक्षणाची सुविधा सन २००२-२००३ या वर्षामध्ये राबविण्यात आली होती. एकूण रुपये ६.०० कोटी तरतूद उपलब्ध करून देण्यात आली होती.</p> <p>अकराव्या केंद्रीय वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार शालेय विद्यार्थ्यांना संगणक प्रशिक्षण देणे या योजनेच्या पहिल्या टप्प्याच्या अंमलबजावणीबाबत रुपये ६०५.२६ लाख सन २००३-२००४ मध्ये मंजूर करण्यात आले होते. २८२ माध्यमिक शाळांना संगणक साहित्य प्रणाली पुरविण्यात आली होती.</p> <p>तदनंतर सन २००४-२००५, २००५-२००६ व २००६-२००७ या वर्षामध्ये रकमा प्राप्त झालेल्या नसल्यामुळे योजना राबविण्यात आलेली नाही.</p>

सुधारीत क्लास प्रकल्प (Computer Literacy And Studies in School)

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	मायक्रोसॉफ्ट आय. टी. ॲकॅडमी केंद्र पुणे व नागपूर.
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	राज्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांना पुढील पाच वर्षात मोफत संगणक प्रशिक्षण देणे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	महाराष्ट्र शासनाने मायक्रोसॉफ्ट (इंडिया) कंपनी लि. यांचेशी दिनांक ३०.०८.२००४ रोजी केलेल्या करारानुसार.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	१. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १. मॅनेजर, मायक्रोसॉफ्ट आय. टी. ॲकॅडमी केंद्र, पुणे, नागपूर व औरंगाबाद
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १ यांचे स्तरावर संगणक प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येतो.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित नाही
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	मायक्रोसॉफ्ट आय. टी. ॲकॅडमी केंद्र, पुणे यांचे वेळापत्रकानुसार कार्यक्रम ठरविण्यात येतो.
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	--

आय.सी.टी (Information & Communication Technology @ School)

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	आय.सी.टी (Information & Communication Technology @ School)
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	मान्यताप्राप्त माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये संगणक प्रयोगशाळा स्थापन करून देणे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	केंद्र शासनामार्फत निर्गमित होणा-या आदेशानुसार कार्यवाही केली जात असून ७५:२५ टक्के अशा प्रमाणात केंद्र-राज्य शासनाकडून अनुदान उपलब्ध झाल्यानंतरच कार्यवाही करण्यात येत
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - १
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	संबंधित जिल्हायाचा शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) यांचेमार्फत शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय म. रा. पुणे - १
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित जिल्हायाचा शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) यांचेमार्फत शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय म. रा. पुणे - १
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	केंद्र शासन निर्गमित आदेशांवर आधारित असल्याने निश्चित कालावधी सांगता येणार नाही.. केंद्र व राज्य शासनाने अनुदान मंजूर केल्यानंतर पुढील कार्यवाही केली जाते.
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - १
९.	योजनेविषयी थोडक्यात माहिती	आय.सी.टी. केंद्र पुरस्कृत योजना सन २००५-२००६ या वर्षापासून राष्ट्रीय पातळीवर राबविण्यात येत आहे. माध्यमिक शाळांना आधुनिक पायाभूत सुविधांची उभारणी करून संगणक साक्षरता वाढविणे व त्या सहाय्याने अस्तितवात असलेल्या अभ्यासक्रमाची गुणवत्ता विकसित करणे तसेच माहितीच्या आणि डिजीटल युगाची विद्यार्थ्यांना ओळख होण्याच्या उद्देशाने ही योजना माध्यमिक स्तरावर राबविण्यात येत आहे.

शैक्षणिक क्षेत्रात उत्कृष्ट कार्य करणा-या शिक्षण संस्थांना पुरस्कार देणे.

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	शैक्षणिक क्षेत्रात उत्कृष्ट कार्य करणा-या शिक्षण संस्थांना पुरस्कार देणे.
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	महाराष्ट्र राज्यात खाजगी शिक्षण संस्थांचा राज्याच्या शैक्षणिक विकासात महत्वाचा वाटा आहे. राज्यातील अनेक शिक्षण संस्थांनी शिक्षणाची उज्वल परंपरा वर्षानुवर्षे राखलेली आहे. शिक्षण क्षेत्रात असे उत्कृष्ट कार्य करणा-या शिक्षण संस्थांच्या कार्याची दखल घेऊन त्यांचा गौरव करणे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	महाराष्ट्र शासनाने सन २०००-२००१ पासून सदरची योजना सुरु केली आहे.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	पुरस्कारासाठी निवड होण्यासाठी संबंधित शिक्षण संस्थेने संबंधित विभागाचे विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांचेकडे संपर्क साधून विहित नमुन्यामध्ये प्रस्ताव तीन प्रतीत त्यांचेकडे पाठवावा. पुरस्कारासाठी विभागीय निवड समितीकडून प्राथमिक निवड होते व अंतिम निवड राज्य निवड समितीकडून केली जाते.
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	संबंधित संस्थेने विहित नमुन्यातील प्रस्ताव संबंधित विभागीय निवड समितीकडे पाठविणे आवश्यक आहे. प्रस्तावासोबत विहित माहिती त्यांचेकडे पाठविणे आवश्यक असते. विहित नमुना विभागीय शिक्षण उपसंचालक कार्यालयाकडून प्राप्त करून घेणे आवश्यक आहे.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	संबंधित संस्थांचे प्रस्ताव विहित नमुन्यात संबंधित विभागीय निवड समितीकडे पाठविणे आवश्यक आहे.
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	पुरस्कार प्राप्त संस्थांची यादी प्रत्येक वर्षी ऑगस्टमध्ये शासनमार्फत जाहीर केली जाते.
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १.

१) राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार/योजना २) राज्य शिक्षक पुरस्कार योजना

१.	सेवेचे नांव किंवा उपक्रम	१) राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार/योजना २) राज्य शिक्षक पुरस्कार योजना
२.	त्याची आवश्यकता काय ?	समाजाची निस्वार्थ भावाने आणि निष्ठेने सेवा करणा-या शिक्षकांना त्यांच्या अंगीकृत कामात प्रोत्साहन मिळावे व त्यांच्या गुणांचा यथोचित या उद्देशाने प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक विद्यालयांतील शिक्षकांना पुरस्कार देण्याची योजना सुरु झाली. पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना पुरस्कार जाहीर झाल्याच्या दिनांकापासून दोन आगाऊ वेतनवाढी देण्याची योजना कार्यान्वित आहे.
३.	कोणत्या नियमानुसार कार्यवाही केली जाते	अ) राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार योजना सन १९९५-५९ पासून केंद्र शासनाने सुरु केलेली आहे. ब) राज्य शिक्षक पुरस्कार योजना सन १९६२ मध्ये राज्य शासनाने सुरु केलेली आहे.
४.	कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा	जिल्हयातील संबंधित शिक्षकांनी संबंधित जिल्हयाच्या शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक) जिल्हा परिषद यांचेकडे संपर्क साधून विहित नमुन्यामध्ये प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे.
५.	माहितीसाठी अर्ज किती प्रती, कोणाकडे किती कागदपत्रे जोडावे	संबंधित शिक्षकांनी त्यांचे विहित नमुन्यातील प्रस्ताव ३ प्रतीत जिल्हयाच्या संबंधित शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक) जिल्हा परिषद यांचेकडे पाठविणे आवश्यक आहे. तसेच प्रस्तावासोबत विहित नमुन्यातील प्रपत्रे भरून शिक्षणाधिकारी यांचेकडे सादर करणे आवश्यक आहे.
६.	अर्ज कोठे सादर करावा	प्रस्ताव संबंधित शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक) यांचेकडे सादर करावेत.
७.	सेवा मिळण्याचा कालावधी	पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांची यादी प्रत्येक वर्षी जानेवारी मध्ये (राज्य शिक्षक पुरस्कार) जाहीर केली जाते. व केंद्र शासनाची यादी जुलै/ऑगस्ट मध्ये जाहीर केली जाते.
८.	उपक्रमांची माहिती न मिळाल्यास तक्रार निवारणासाठी कोठे अर्ज करावा	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) शिक्षण संचालनालय, मध्यवर्ती इमारत, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १

(भालचंद्र देसले)

शिक्षण संचालक

(माध्यमिक व उच्च माध्यमिक)

महाराष्ट्र राज्य, पुणे-४११ ००१

